

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Testamentum nouum, & Euan gelium. cap. 17.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

re quæ degeneres ignobilesque animos significat, Huc verba Pauli tendunt cum ait ut sitis sine querela, simplices filij Dei sine reprehensione, in medio nationis pravae, & peruersae, inter quos lucetis sicut luminaria in mundo verbum vitae continentis, & tales vult idem Paulus nos esse, ut qui ex aduerso est, veniat nihil habens dicere de nobis, quales D. Petrus describit Christianos cum ait. Vos estis genus electum, regale sacerdotium, quia, & reges, & sacerdotes vngentur, Christianorum autem genus vtrumque habet per Christum ut Ioan. ait fecisti nos Deo nostro regnum & Sacerdotes, quo titulo monemur, ut & omnibus animi cupiditatibus dominemur ut reges, & spirituales hostias offeramus Deo nosmetipsos scilicet, tanquam Sacerdotes, ut Paulus monet, hostiam sanctam, viuentem, Deo placentem rationabile obsequium nostrum, & subdit D. Petrus Gens sancta; populus acquisitionis, ut virtutes annuntietis, non qualescunque, sed eius, qui vos de tenebris vocauit, hoc est de obscurissima generis nostri progenie in admirabile lumen suum, ut ex abiectione sortis hominibus, inter caeli ciues, & beatissimos spiritus annumeremur, agnoscentes, caput & radicem totius nobilitatis nostrae Christum omnium Angelorum regem, ad dexteram Dei patris confedentem, & confedere nos facientem.

Testamentum nouum, & Euangelium Christi.
 Cap. XVII.

Vox Testamenti, idem plane significat, quod pactum, ubi-
 cunque septuaginta interpretes, in hebraeis codicibus in-
 uenerant vocem Berith, quæ fœdus, & pactum significat ipsi
 verterunt id est testamentum. Ex qua voce hoc primum
 sumitur argumentum, teneri nos, ad perfectam illius fœderis
 obseruationem, quod nobiscum Deus iniit per Christum; ut
 videlicet, sit nobis, multo perfectius, quam unquam alias Deus,
 noster Deus, nos vero ei populus, peculiaris, & maiori cum eo,
 astringamur vinculo, quam in veteri lege sicut Deus per He-
 braeos: promiserat. Ecce dies veniunt, dicit Dominus, & feriam
 Domui Israel, & domui Iacob fœdus nouum, non secundum
 pactum quod pepigi, cum patribus vestris, & hoc erit pactum
 quod feriam, dabo legem meam in visceribus eorum; & in cor-
 de eorum scribam eam, & ero eis in Deum, & ipsi erunt mihi
 in populum. Secundum argumentum, quia est testamentum
 nouum, novos requirit homines, ut nouum hominem, iuxta

A a 3 Pau-

Phil. 2.
 Tit. 2.
 1. Pet. 2.
 Apoc. 5.
 Rom. 12.
 Cap. 8.
 Cap. 3.

Eph. 4. Paulum induamus, qui secundum Deum creatus est in iustitia & sanctitate veritatis. Quare bene argumentatur Chryso-
Testamentū nouū nouos homines requirit.
In 2. ad Cor. Hom. 11. dicam omnia noua sunt. Greg. etiam eodem modo. Nouns homo (inquit) venit in mundum, noua præcepta dedit mundo, & vitæ nostræ veteri, contrarietatem opposuit nouitatis suæ.]
Hom. 32. in Eccles. initio. Tertium quia hoc testamentum nouum, est filiorum proprium & Amoris, sicut vetus erat magis seruorum ac timoris, à nobis non nisi amoris ac filiorum Spiritum postulat; August. breuissimam, & apertissimam differentiam duorum testamentorum est Timor, & Amor, in illo sunt onera seruorum, in isto gloria liberorum: nam veteri homini fugienti apposuit Dominus quod timeret, & nouo redeunti tãquam pater quod amaret.] & apertè Paulus post allatam allegoriam Saræ & Agar hæc inquit sunt per allegoriam dicta, & significant duo testamenta vnum in seruitutem generas alterum filiorum; Ex quo infert itaque fratres non sumus ancillæ filij, sed liberæ, qua libertate Christus nos liberauit & addit, in libertatem vocati estis fratres, modo ad libertatem in occasionem detis carnis, sed per charitatem spiritus seruite inuicem, Charitas, & spiritus bonus, sunt vera filiorum libertas, hoc argumento etiam vtitur ad Rom. Nota accepistis spiritum seruitutis, iterum in timore, sed filiorum Dei, in quo clamamus Abba pater. Quartum argumentum ex eodem hoc loco sumetur, vt hortemur ad maiorem seruitutem in bonis operibus Christianos, eo titulo, quod antiqui testamenti Patres, non poterant adhuc cælum ingredi, & ad vltimum suæ beatitudinis finem peruenire, nobis vero, iam patet cælorum ianua, quoniam Christi sanguis vt Hiero. loquitur Clavis fuit paradisi, dicente Christo ad Iatronem Hodie mecum eris in Paradiso. Hoc argumentum vrget Paulus post allatum Hieremiæ locum de nouo testamento subdit. Habentes itaque fratres fiduciam in introitu sanctorum, in sanguine Christi, qui initiavit nobis viam nouam & viuentem, per velamē id est carnem suam, & sacerdotium magnum, super domum Dei, accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aspersi corda, conscientia mala, & abluti corpus aqua munda, teneamus spei nostræ confessionem indeclinabilem, fidelis enim est qui reponit, & consideremus inuicem in prouocationem charitatis, & bonorum operum, non deserentes collectionem nostram
id est

Cap. 8.

Epist. 129 ad Dardanum.

Cap. 31. Hebr. 10.

id est congregationem. Addamus cum hoc alium locum, qui est Evangelium, seu lex Evangelica. Vox Evangelij Græca, significat bonum nuncium, quia magna quedam nobis promittit celestia, & æterna, nequaquam terrena, & caduca; Ex hoc loco multa habet Evangelicus præco, quæ colligat ad docendum, ad monendam. Nam primò ipsa vox Evangelij, ac boni nuncij animos nostros erigit, ac planè exhilarat, ut agnoscamus gratiam nobis à Deo concessam. Audi Chrysostomum, ubi docet, idè hanc Matthæi historiam Evangelium dici, quia veniam peccatorum, sanctificationem ac iustitiam, redemptionem, adoptionem filiorum, & cælorum hereditatem, & cum Dei filio fraternitatem omnibus nunciavit, nuncquid potest aliquid, his æquale esse, tam bonis nuncijs? quasi omnia alia, verba inania, doceantur, quibus præsentia hæc bona promitti solent, ut diuitiarum copia, honores, principatus. Audi verò Isaiam, nos excitantem, Confurge, confurge, induere fortitudine tua Sion, induere vestimentis gloriæ tuæ, Hierusalem ciuitas sancti, excutere de puluere, confurge, sede, & paulò post, propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa, quia ego ipse qui loquebar ecce adsum, & statim, Quam pulchri (ait) super montes sunt, pedes annuntiantis & prædicantis pacem, annuntiantis bonum, prædicantis salutem, dicentis Sion, regnabit Deus tuus, gaudete, & laudate simul deserta Hierusalem, quia consolatus est Dominus populum suum, redemit Hierusalem. Ex quibus etiam infert, Recedite, recedite scilicet à malo, pollutum nolite tangere, mundamini qui fertis vasa Domini: hæc ad clericos peculiariter dicuntur. Ex quibus intelligimus, quanta reuerentia verba Evangelij exosculari debeamus, etiam ipsum librum ut facit sacerdos in Missa. Chris. ita argumentatur contra iurantes: Si Euangelium ait capere oporteat manibus lotis, & cum multa reuerentia & religione tremens, ac timens sumus, Evangelij vero dominum temerè lingua passim versas? Secundo Lex nostra dicitur lex gratiæ, & charitatis, & merito, quia lex non solum significat dictamen rationis in intellectu, sed ipsam etiam voluntatis propensionem quæ ad opus impellitur, & hæc planè voluntatis propensio maioris efficacitæ est quam intellectus dictamen. Dicitur verò nostra lex gratiæ quia non solum præcipit ut lex Moysis sed confert etiam per sacramenta gratiam, quam omnes qui voluerint consequi sine vilo dubio poterunt. August. lex, inquit, data est ut gratia quæreretur,

Vox Evangelij quid importet.

Hom. 2. in Mat.

Cap. 32.

Hom. 7. ad pop. Ant.

Euangelium lex Gratia.

Lib. de Spiritu & litter. c. 19.

A a 4 gratia

gratia data est vt lex impleretur; neque enim suo vitio non implebatur, sed vitio prudentie carnis, quod vitium per legem demonstrandum, per gratiam sanandum fuit.] Ex hoc bene hortari nos ipsos, & alios possumus ad euangelicæ legis integram obseruationem, quandoquidem gratia, & charitas quæ in nostra lege conferuntur, facilia omnia reddunt, ac suauiter etiam difficilia, proptereaque dicitur nostra lex iugum suauis, & leue onus. Hoc est Augustini argumentum, Aut enim (ait)

Matt. 11. quisque non diligit, & ideo graue est, aut diligit, & graue est non potest.] Et rursus certum est (inquit) nos facere cum facimus, sed ille facit vt faciamus, prebendo vires efficacissimas voluntati, qui dixit, faciam vt in iustificationibus meis ambulatis & iudicia mea faciatis.] Et alibi hæc sarcina non est potius onerati, sed ata volaturi, habent aues peninarum suarum.

Li. de nat. & Grat. Argumentum ergo est, adfit charitas & gratia, & facili negotio, totam legem obseruabis. Confirmatur hoc argumentum, quia lex nostra Euangelica, consummatio est & abbreviatio legis antiquæ vt apud Isaiam dicitur, & tota in præcepto charitatis concluditur, vt rectè August. affirmet dilige, & fac quod vis & Hieron. in Isa. 10. in illa verba, & non adijcet residuum

cap. 69. Israel & c. pro cunctis legis caremonijs, dedit Deus præceptum dilectionis, & fidei vel vt loquitur Tertull. præceptum à legis lacinosi oneribus expeditum.] Et hinc Paul. rectè argumentatur, & infert Alter alterius onera portate, & sic adimplebitis legem Christi. Tertio dicitur & lex spiritus, ita sæpius à Paulo vsurpatur; colligit ex hoc, quam debemus esse ab omni peccato immunes, lex, inquit, spiritus vitæ in Christo Iesu, liberauit me à lege peccati, & mortis, nam quod impossibile erat legi in quo infirmabatur, per carnem, Deus filium suum

Lib. de grat. & li. arb. c. 16. mittens in similitudinem carnis peccati, & de peccato damnauit peccatum in carne, vt iustificatio legis impleretur in nobis, qui non secundum carnem ambulamus, sed secundum spiritum, & paulo post subdit, Vos autem in carne non estis, sed in spiritu, si tamen spiritus Dei habitat in vobis, & inde infert argumenti conclusionem, Ergo fratres debitores sumus potius carni vt secundum carnem viuamus, si enim secundum carnem vixeritis moriemini, si autem spiritu facta carnis mortificatione ritus viuetis, quicumque enim spiritu Dei aguntur, hi sunt filij Dei. Præterea quia est lex spiritus, collige maxime interiorem

Ezech. 36. hominem reformandum esse, & internæ perfectioni, in noua lege

Serm. 22. de verb. Ap. Lex Euangelica consummatio veteris.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

Li. 4. adu. Martion. initio.

Gal. 6.

Rom. 8. Euangelium lex Spiritus.

lege maximè vacandum, ex qua, externa compositio, & virtus tota manare debet. Quarto lex Evangelica nobis maiorem virtutum perfectionem exigit, & altiora, quaedam, non solum supra naturam legem, sed & Moysi, unde curandum est, Oratori Evangelico, ut intelligant Christiani omnes, ad maiorem, quam alios, perfectionem teneri, Cui enim multum datum est multum ab eo exigitur. Audi Paulum, Cum essem paruulus loquebar, ut paruulus, scilicet in antiqua lege, cum autem factus sum vir, in lege scilicet Evangelij, euacuavi, quae erant paruuli. Ad hoc caput multa tendunt ex his quae Dominus noster, in sermone quem habuit super montem ediferit, ubi primo loco, octo propositiones, quas titulo, beatitudinum insigniuit, nobis proponit totius Christianae perfectionis summam continentes, Deinde multa legis antiquae praecepta perficit, Audistis quia dictum est antiquis, Non occides, Ego autem dico vobis non irasci. Audistis quia dictum est, Diliges proximum tuum. Ego autem dico, Diligite inimicos vestros, & alia huius generis, & addit Estote ergo perfecti sicut, & pater vester caelestis perfectus est. Nec animos despondeamus, si magna nobis quaedam praecipiantur quia ipsummet Evangelium, vires addit, est enim Evangelium Virtus Dei Graeco habetur *Evangelion* id est potentia, quae datur, ut ibidem dicitur, in salutem omni credenti, & ad iustificationem hominis; Iustitia enim, ut ibidem subditur, in eo reuelatur, quia scilicet iustificamur non ex operibus legis, neque ex vi liberi arbitrii, sed per fidem in Christum. Quinto denique ex hoc loco, occasionem sumat, Orator, auditores suos monendi, ut in magno pretio, & reverentia, verba Evangelij habeant, & legis Evangelicæ observationem exactissimam teneant. Tum ratione ipsius legislatoris Christi, qui multis titulis, hoc à nobis iure exigit. Tum quia potest etiam, & poenas infligere transgressoribus, & praemia aeterna reddere observantibus. Audi Paulum, Patres quidem carnis nostrae eruditores habuimus, & reuerbamur eos, non multo magis obtemperabimus, patri spirituum, & vinemus. Tum propter exemplum, quod nobis obedientia reliquit, cum se antiquae legi praeiit obedientem, à cuius nos grani iugo ita liberavit, ut aliam longè faciliorem dederit. Misit Deus filium suum factum ex muliere, factum sub lege, ut eos qui sub lege erant, redimeret, ut adoptionem filiorum reciperemus: Et quidem liberati sumus ab illa onerosa lege, non tamen sine lege, & faciliiori, & perfectiori sumus, quam

Lex Evangelica maiorem perfectionem requirit ab homine quam Moisaica.

Luc. 12.

1. Cor. 13.

1. Matt. 5.

Rom. 1.

1. Tim. 2.

1. Tim. 2.

Hebr. 12.

Gal. 4.

1. Tim. 2.

1. Tim. 2.

Rom. 6. quam obseruemus. Audi iterum, Non estis sub lege, sed sub gratia; quid ergo (ait.) peccabimus, quia non sumus sub lege, sed sub gratia? absit, & optimum argumentum subiicit, Nescitis quoniam cui exhibetis vos seruos ad obediendum, serui estis eius cui obeditis, siue peccati ad mortem, siue obedi- tionis ad iustitiam? gratias autem Deo, quod fuistis serui pec- cati, obedistis autem ex corde, in eam formam doctrinae in qua traditi estis, & concludit, liberati a peccato, serui facti estis iustitiae, q. d. sumus per Euangelium liberati a lege antiqua, & a peccato, sed, obediendum nobis est, ex corde tanquam filij, legi gratiae, quam Christus nobis dat, ut sumus serui iustitiae, Christi, cum quadam libertate filiorum, ex sincero amore ser- uientes.

Ecclesia Christi. XVIIII.

Tota fidelium Christi congregatio, quam Ecclesiam vocamus, Christi corpus mysticum est, cuius ipse, est caput, ex quo argumenta plura initio collegimus, cum ipsum Christum ut caput, nos ut membra considerauimus, quare ijs omissis, alia consideremus, quae Christi Ecclesiae conueniunt, unde etiam argumentorum copiosa materia non deerit. Dicitur praeterea, Ecclesia Christiana, ipsius Christi sponsa, quod est argumentum eius amoris in Ecclesiam ut Paul. affirmat, Christus dilexit Ec- clesiam & tradidit semetipsum pro ea, ex quo nos ad eius amo- rem prouocamur, Si enim sponsus patris, & matrem relinquit & adheret uxori suae, quod Paulus vocat Sacramentum ma- gnum, in Christo, & in Ecclesia, cur non & Ecclesia Sponsa, rerum omnium caducarum affectu deposito, soli Christo cor- suum, integre, perfecteque donet? Et si Christus sanguinem pro Ecclesia fudit, mundans eam, inquit Paulus, lauacro aquae in verbo vitae ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam, non habentem maculam, neque rugam, aut aliquid huiusmodi, sed ut sit sancta, & immaculata, Cur & ipsa Ecclesia non se ipsam, omni cura, in hac pulchritudine, quam a sponso accepit, im- maculatam se conseruet, ut viro suo placeat, sicut in canticis docetur, scilicet ut sit sicut Liliū inter spinas, & sicut virgula fumi ex aromatibus myrrhae ac Thuris & vniuersi pulueris pig- mentarij, & quasi aurora confurgens, pulchra ut Luna, electa ut Sol, terribilis ut castrorum acies, ordinata. Rursum Eccle- sia est domus Christi, super ipsumque fundata, quia fundamen- tum

Ecclesia Chri-
sti Sponsa.

Eph. 5.

Eph. 5.

Cant. 2. &
3.Cap. 6.
Ecclesia Do-
mus Christi.

mcap

tum